

UiO : Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Osloprøven i norsk for VG1, våren 2011

Astrid Roe og Jostein Andresen Ryen

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

Materiale

- Oslo-prøven: 60 minutters elektronisk leseprøve mai 2011 med flervalgsoppgaver ut fra læreplan i norsk for alle Oslo-skoler vg1
- Totalt 4108 elever
 - 2905 på studieforberevende program
 - 1203 på yrkesfaglige program

 - 2494 med norsk som morsmål
 - 1614 med annet morsmål
- Skoleregistrerte data om elevenes morsmål

	Tekstbeskrivelse	Tekstlengde	Antall oppgaver
Tekster for alle elevene	Kåseri om trafikk	513 ord	7 oppgaver
	Artikkel om språk	753 ord	6 oppgaver
	Selvbiografisk tekst om The Rolling Stones	796 ord	7 oppgaver
Tekster for yrkesfaglige utdanningsprogram	Fortelling om en motorsykkel	75 ord	4 oppgaver
	Fortelling om en dommeravgjørelse	1103 ord	6 oppgaver
	Tabell med åpningstider til biblioteker	63 ord	3 oppgaver
	Artikkel om islandske ættesagaer	195 ord	4 oppgaver
Tekster for studieforeberedende utdanningsprogram	Artikkel/tale om demokratiet i Athen	427 ord	6 oppgaver
	Novelle om gutt med lesevaner	2171 ord	8 oppgaver
	Artikkel om brevets historie	536 ord	7 oppgaver
	Fortelling om en diktkonkurranse	905 ord	7 oppgaver

Teksten nedenfor er et utdrag fra en bok om Keith Richards, gitarist, vokalist og låtskriver i bandet The Rolling Stones, som han var med på å stifte tidlig på 1960-tallet. I dette utdraget forteller Keith Richards litt om livet i Edith Grove i London, der noen av guttene i bandet bodde mens de prøvde å få spillejobber. Bruk teksten når du svarer på oppgavene som kommer etterpå.

Livet i Edith Grove

The Rolling Stones tilbrakte sitt første år med å henge på steder, stjele mat og øve. Vi betalte for å være Rolling Stones. Stedet vi bodde på – Mick Jagger, Brian Jones og jeg – i Edith Grove 102 i Fulham, var helt avskyelig. Vi gikk nesten inn for det, siden vi hadde små muligheter til å gjøre noe bedre ut av det. Vi flyttet inn sommeren 1962 og bodde der i et år gjennom den kaldeste vinteren siden 1740, og myntene vi stappet på gassmåleren for å få varme, strøm og gass, var ikke lette å skrape sammen. Det var madrasser og ingen møbler å snakke om, bare et tynnslitt teppe. Det var ingen fast rotasjon på de to sengene og like mange madrassene. Og det spilte heller ingen særlig rolle – vanligvis våknet vi alle tre på gulvet, der vi hadde den enorme radio-grammofonen Brian hadde hatt med seg, en diger sak fra femtitallet, å varme oss ved.

Vi satt på puben Wetherby Arms i King's Road i Chelsea og jobbet med musikken vår. Som regel gikk jeg rundt på baksiden og stjal tomflaskene deres og solgte dem tilbake til dem. Vi fikk et par pence per ølflaske, noe som den gangen var store penger. Vi stjal tomflasker på festene vi gikk på også.

Edith Grove var en snodig husholdning. Tre berter, lærerstudenter fra Sheffield, under oss i første, og to fyrer fra Buxton over oss. Vi bodde i mellometasjen. Han vi delte leiligheten med, het James Phelge, og var opprinnelsen til halve låtskriverpseudonymet vi brukte tidlig. Nanker Phelge. En Nanker er grimasen du får når du vrenger fjeset voldsomt ved å stikke fingrene i alle ansiktets tilgjengelige hulrom.

Hvilken sjanger tilhører denne teksten?

- A. novelle
- B. biografi
- C. artikkel
- D. roman

Hvor mange medlemmer av bandet The Rolling Stones hører vi om i dette utdraget?

- A. to
- B. tre
- C. fire
- D. fem

Nanker Phelge var ...

- A. navnet på låtskriveren i Rolling Stones
- B. navnet på personen de delte leiligheten med
- C. navnet på en som var flink til å lage grimaser
- D. navnet de brukte om seg selv som låtskrivere

Resultater på ulike utdanningsprogram

Program	Gjennomsnitt	Antall	Standardavvik
Studiespesialisering	,25	2518	,89
Musikk, dans og drama	,53	190	,77
Idrettsfag	,07	154	,85
Bygg og anlegg	-,96	142	,81
Design og håndverk	-,63	62	1,11
Elektro	-,62	232	,85
Helse og sosial	-,93	278	,88
Medier og kommunikasjon	,15	319	,85
Restaurant og mat	-,54	45	1,06
Service og samferdsel	-1,16	81	,86
Teknikk og industriell produksjon	-,1,08	82	,85

Gjennomsnittsskår for elever fordelt på språk hjemme (gjennomsnitt = 0, standardavvik = 1)

Hvilket språk snakker du hjemme?	Gjennomsnittsskåre	Std. avvik
Bare norsk (59%)	0,36	,85
Både norsk og et annet språk (34%)	-0,49	,98
Nesten bare et annet språk (7%)	-0,67	,90

4 av 10 elever i Osloskolen snakker i større eller mindre grad et annet språk enn norsk hjemme

Gjennomsnittskår for elever fordelt på språk hjemme og morsmål

(gjennomsnitt = 0, standardavvik = 1)

	Totalt		Bare norsk (59%)		Både norsk og et annet språk (34%)		Nesten bare et annet språk (7%)	
	Antall	Gj.snittskåre	Antall	Gj.snittskåre	Antall	Gj.snittskåre	Antall	Gj.snittskåre
Norsk morsmål (61%)	2492	0,35	2291	0,38	180	0,15	21	-0,13
Annet morsmål (39%)	1613	-0,55	137	0,12	1204	-0,58	272	-0,72

Kjønn – prestasjoner

(gjennomsnitt = 0, standardavvik = 1)

Elevgruppe	Gjennomsnitt	Standardavvik
Norsk, jenter (N = 1210)	0,44	0,81
Norsk, gutter (N = 1284)	0,27	0,88
Annet morsmål, jenter (N = 785)	-0,48	0,96
Annet morsmål, gutter (N = 829)	-0,61	0,97

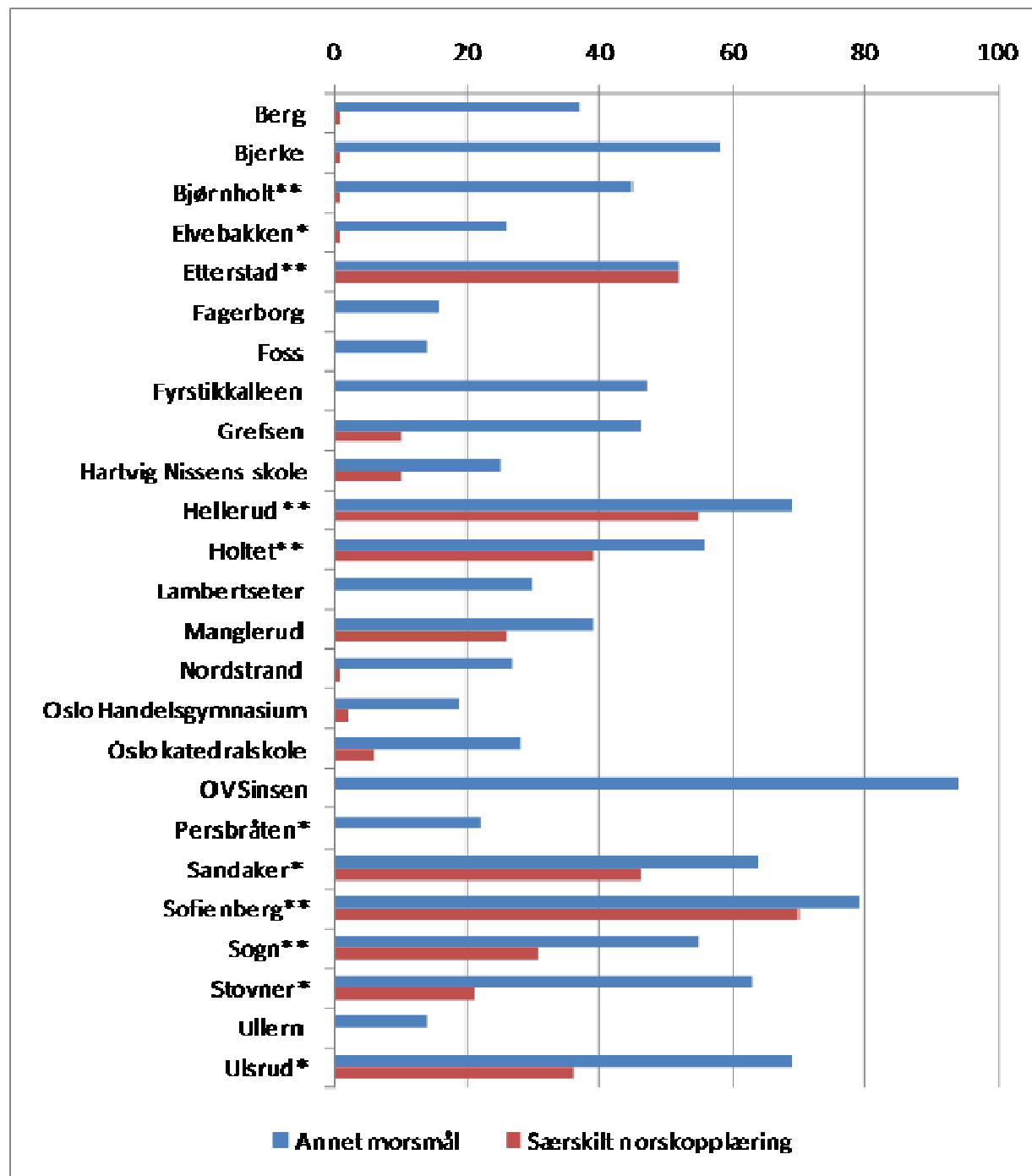
§ 3-12. Særskild språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar

Elevar i vidaregåande opplæring *med anna morsmål enn norsk eller samisk* har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

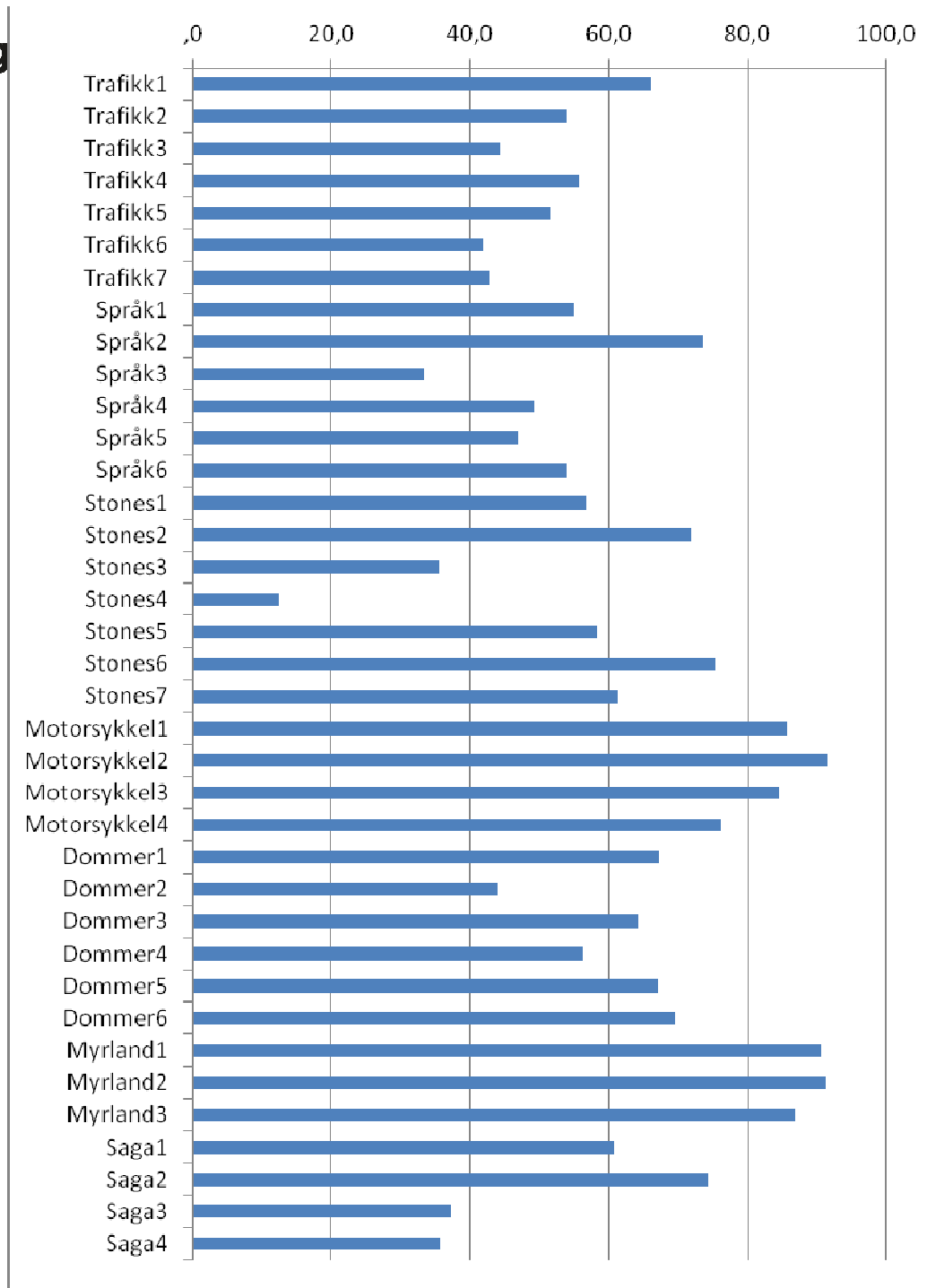
Særskilt norskopplæring (§ 3.12)

- Studieforberevende program:
 - 37 % har annet morsmål, og 22 % av disse får særskilt norskopplæring
- Yrkesfaglige program:
 - 46 % har annet morsmål, og 54 % av disse får særskilt norskopplæring

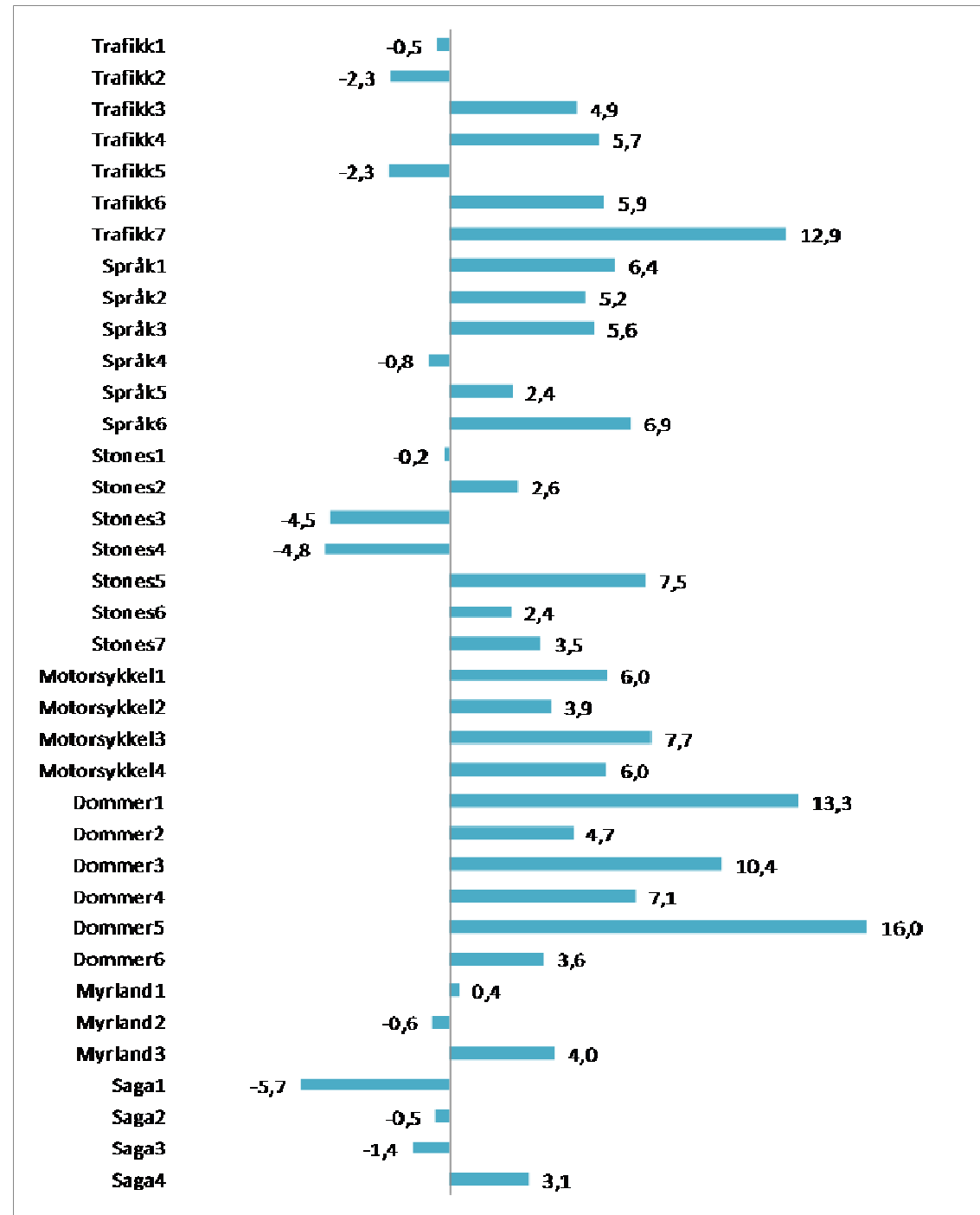
Prosentandel elever med annet morsmål og prosentandel elever som får særskilt norskopplæring (§3.12) ved hver skole

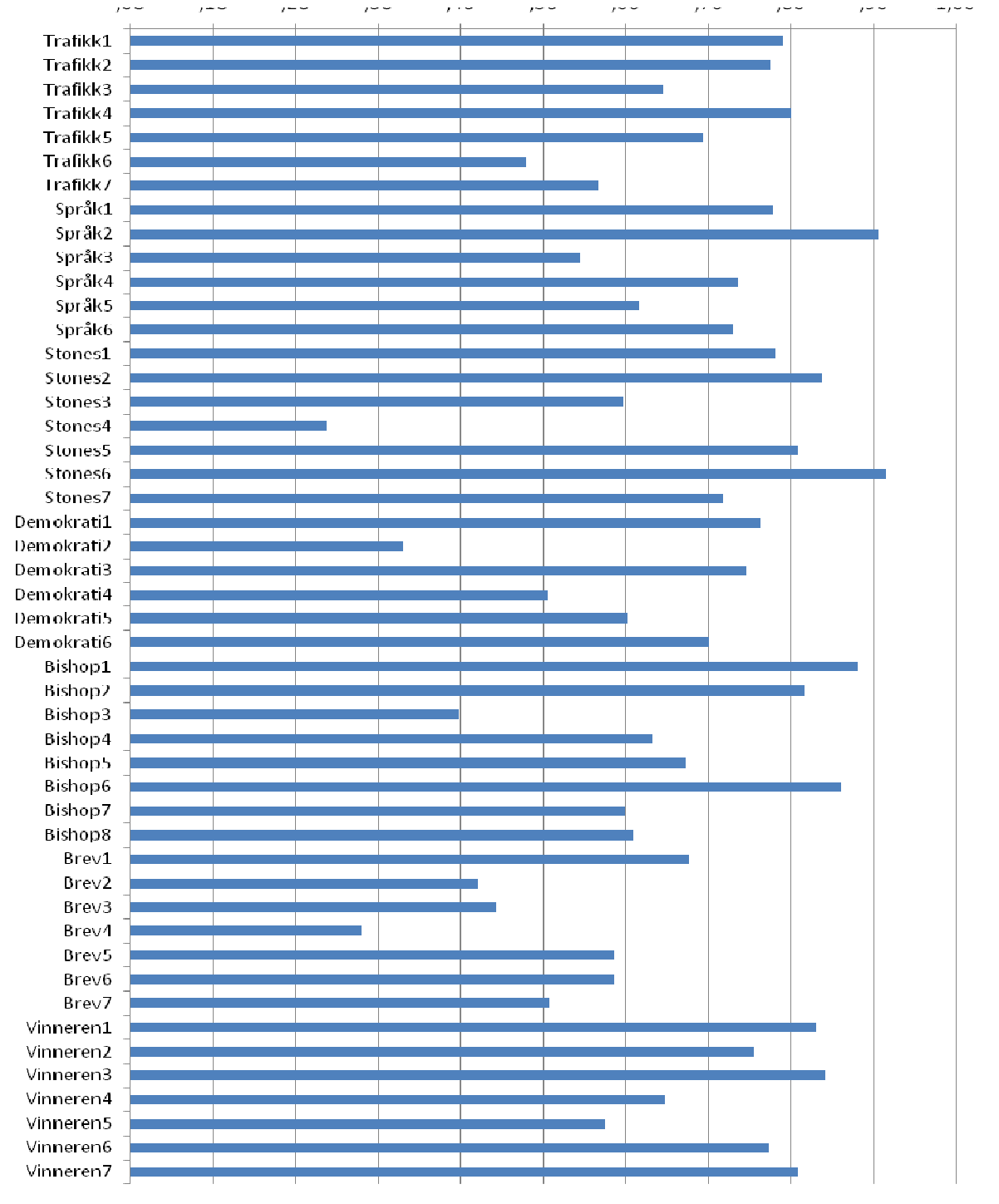
Resultater YF

Kjønnsforskjeller på oppgavenivå for YF-prøven
Kjønnsforskjeller i jentenes favør er positive verdier, i guttenes favør, negative verdier.

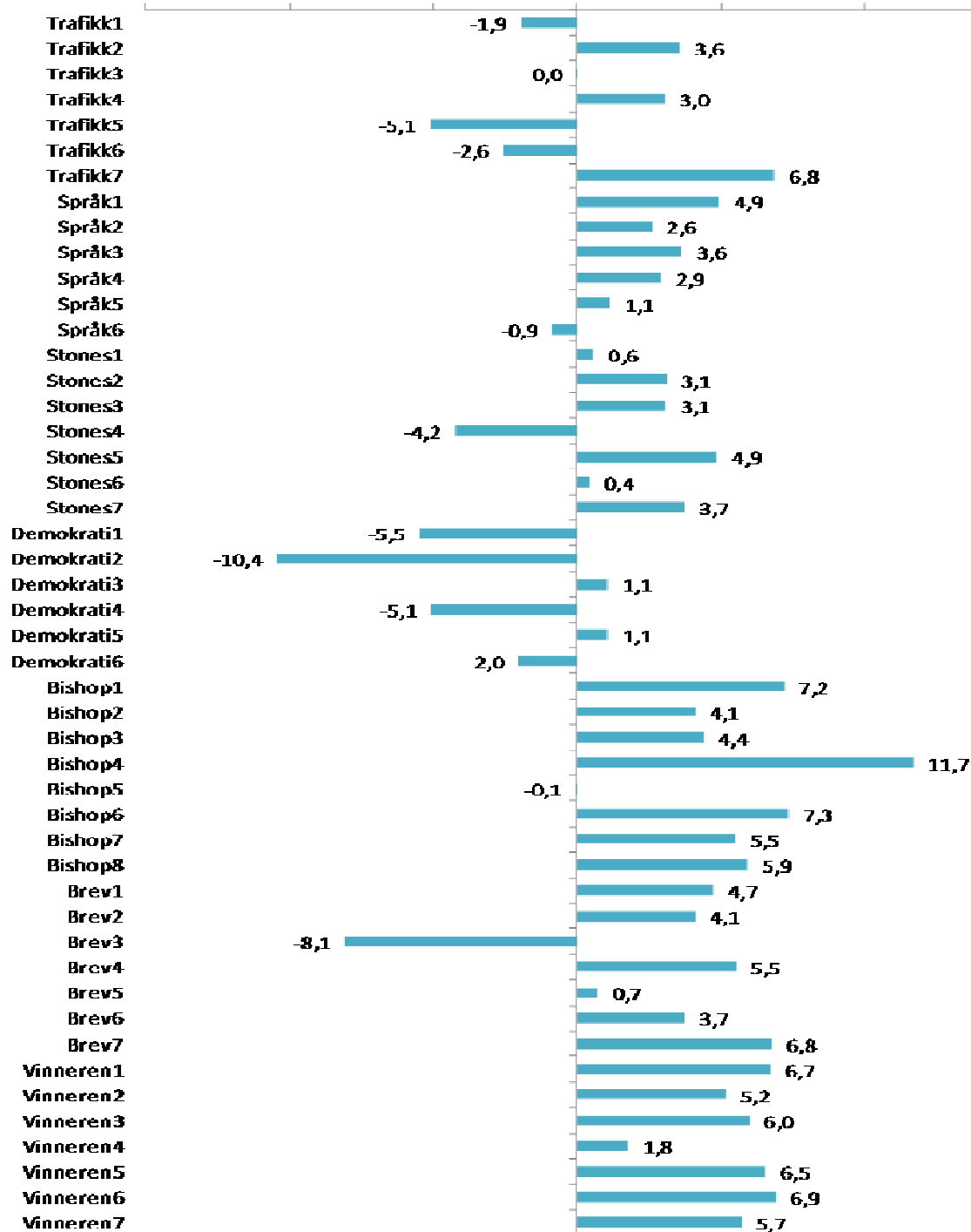

Resultater SF

Kjønnsforskjeller på oppgavenivå for SF-prøven

Kjønnsforskjeller i jentenes favør er positive verdier, i guttenes favør, negative verdier.

1 Hvorfor ble Tukydid tvunget til å leve i eksil?

Han greide ikke oppnå seier for athenerne ved Amfipolis.

Han tok kommandoen over en flåte i Amfipolis.

Han samlet informasjon fra de to krigførende parter.

Han deserterte fra athenerne for å kjempe for spartanerne.

2 Tenk deg at Perikles' tale var en historisk hendelse. Hvilket år var det mest sannsynlige tidspunktet for talen?

500 f.Kr.

430 f.Kr.

404 f.Kr.

5 f.Kr.

3 En hensikt med talen i del B var å ære de soldatene som falt det første året i peloponneserkrigen. Hvilken ANNEN hensikt hadde denne talen?

å forklare hvor bra demokratiet er

å skryte av motstanderne i krigen

å motivere soldatene til å krige mer

å kritisere styresettet i Athen

4 Hvem skrev talen i del B?

Amfipolis

Perikles

Tukydid

Brasidas

5 Hva var det som gjorde Tukydid annerledes enn de andre historikerne på sin tid, ifølge teksten?

Han skrev om vanlige mennesker, ikke om helter.

Han brukte små fortellinger istedenfor rene fakta.

Han forklarte historiske hendelser ved å vise til overnaturlige årsaker.

Han prøvde å forklare hvorfor folk handlet som de gjorde.

6 Se på denne delen av teksten fra slutten av del B: «Videre tilbyr vi en rekke muligheter for å ha det behagelig. De festivalene og offerfestene vi feirer året rundt, og den elegansen som omgir våre hjem, er en daglig kilde til glede og en hjelp til å jage vekk alle bekymringer.» Hvilken av disse setningene oppsummerer best denne delen av teksten?

Styresettet i Athen tillater enhver innbygger å lage lover.

Underholdning og skjønnhet er en del av det gode livet du kan leve i Athen.

Athenerne lever i for mye luksus og tar ikke livet på alvor.

Offentlig og privat liv blir sett på som én side av samme sak.

Nivå 6

Oppgaver på dette nivået krever gjerne at leseren må utføre *flere tolkninger, sammenligninger og kontrasteringer som både er detaljerte og nøyaktige*. De krever at leseren viser en helhetlig og detaljert forståelse av en eller flere tekster. Oppgaver kan også innebære tolking av informasjon fra flere enn en tekst. Andre oppgaver kan kreve at leseren må håndtere stoff med ukjent tankegods blant *mye konkurrerende informasjon*, og selv å sette opp abstrakte kategorier for tolking.

Refleksjons-oppgaver kan kreve at leseren lager hypoteser om eller kritisk evaluerer en kompleks tekst om et ukjent emne, der flere kriterier eller perspektiver må tas hensyn til. Da må det anvendes en sofistikert forståelse som trekker inn forhold utenfor teksten.

Nødvendige forutsetninger for å mestre oppgavene ser ut til å være *høyt presisjonsnivå og oppmerksomhet på detaljer som tilsynelatende kan virke ubetydelige*.

Stones 4: Nanker Phelge var....

- navnet på låtskriveren i Rolling Stones
- navnet på personen de delte leiligheten med
- navnet på en som var flink til å lage grimaser
- **navnet de brukte om seg selv som låtskrivere**

Nivå 5

Oppgaver på dette nivået som innebærer å finne informasjon, krever at leseren lokaliserer og organiserer *flere elementer av svært integrert informasjon. Det er behov for nøye avveining av hvilken informasjon i teksten som er relevant.*

Refleksjonsoppgaver krever kritisk evaluering eller å lage hypoteser, der elevene må trekke inn spesialisert kunnskap.

Både tolke- og refleksjonsoppgavene krever en helhetlig og samtidig detaljert forståelse av en tekst med ukjent form eller innhold.

Felles for alle leseaspektene er det at oppgaver på dette nivået kan innebære å håndtere innhold som er overraskende og står i motsetning til det forventede.

Demokrati 2: Tenk deg at Perikles' tale var en historisk hendelse. Hvilket år var det mest sannsynlige tidspunktet for talen?

- 500 f.Kr.
- 430 f.Kr.
- 404 f.Kr.
- 5 f.Kr.

Nivå 4

Finne-oppgaver på nivå 4 krever at leseren lokaliserer og organiserer *flere elementer av informasjon som er godt integrert i teksten*.

Noen oppgaver krever tolking av språklige nyanser og bilder i én tekstdel, der teksten som helhet skal tas med i betraktningen. Andre tolkeoppgaver krever forståelse og bruk av kategorier i ukjente sammenhenger.

Refleksjonsoppgaver på dette nivået krever at leseren bruker formell eller allmenn kunnskap til å lage hypoteser om eller kritisk vurdere en tekst. Lesere må demonstrere en nøyaktig forståelse av en lang eller kompleks tekst, der form eller innhold kan være ukjent.

Hvor mange personer bodde til sammen i Edith Grove 102 ifølge dette utdraget?

- sju personer
- åtte personer
- **ni personer**
- ti personer

Nivå 3

Oppgaver på dette nivået krever at leseren lokaliserer, og i enkelte tilfeller gjenkjenner, forholdet mellom flere innholdselementer. Det er ofte oppgitt flere betingelser i oppgaven som informasjonen skal stemme overens med.

Tolke-oppgaver på dette nivået krever at leseren integrerer flere deler av en tekst for å identifisere hovedtemaet, forstå forholdet mellom eller konstruere mening av et ord eller en frase. Ved sammenligning, kontrastering eller kategorisering må mange trekk ved teksten tas med i betraktningen. *Ofte er informasjonen lite framtrædende eller omgitt av konkurrerende informasjon,* eller det er andre hindringer i teksten. Slike hindringer kan være ideer som er motsatt av det forventede eller uttrykt negativt.

Refleksjons-oppgaver på dette nivået kan kreve å se sammenhenger, sammenligne og forklare, eller de kan kreve at leseren evaluerer et trekk ved teksten. Andre oppgaver krever at leseren aktiviserer mer spesialisert kunnskap.

Demokrati 4 : Hvem skrev talen i del B?

- Amfipolis
- Perikles
- Tukydid
- Brasidas

Nivå 2

Enkelte av oppgavene på dette nivået krever at leseren lokaliserer ett eller flere innholdselementer, som bare kan finnes gjennom å trekke slutninger.

Andre oppgaver kan innebære å gjenkjenne en teksts hovedidé, forstå sammenhenger eller å konstruere mening innenfor en begrenset del av teksten *der informasjonen ikke er framtrædende og leseren må trekke slutninger på lavt nivå.*

Oppgaver på dette nivået kan involvere *sammenligninger eller kontrasteringer basert på ett enkelt element i teksten.* En vanlig refleksjonsoppgave på dette nivået krever at leseren kan sammenligne eller relatere elementer fra teksten med kunnskap basert på personlige erfaringer og holdninger.

Stones 5: Hvilket adjektiv passer best på den personen som delte leilighet med bandmedlemmene?

- sjarmerende
- **uappetittlig**
- pertentlig
- småkriminell

Nivå 1

Oppgaver på nivå 1 krever at leseren lokaliserer ett eller flere frittstående tekstelementer som er eksplisitt formulert. Andre oppgaver går ut på å *gjenkjenne hovedtema eller forfatterens mening* med teksten om et kjent emne, eller å *se enkle sammenhenger mellom informasjon i teksten og hverdagskunnskap*.

Tekstene består ofte av mye lesestøtte i form av *repetisjoner*, bilder eller kjente symboler. Det er minimalt med konkurrerende informasjon. I oppgaver som krever tolking kan leseren bli bedt om å se enkle sammenhenger mellom informasjonselementer som er plassert nær hverandre.

Stones 6: Hva er grunnen til at Keith Richards beskriver Edith Grove som «dette grusomme stedet»?

- **Det var kaldt, skittent og ukoselig der.**
- Naboene var kriminelle og stjal ting fra guttene.
- Naboene bråkte så guttene ikke fikk sove.
- Både møblene og teppene var veldig stygge.